

HELA
SVERIGE.

Hela Sverige
ska leva!

U-Svängen

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland Nr 4/2019 • Dec

LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN

Upplaga 250 ex

God Jul
Gott Nytt
2020

3

LANDSBYGDSRIKSDAGEN

4-5

NÄVERKÄRRETS
BYGDEGÅRDSFÖRENING

6

RUS FÖR VÄSTMANLAND

Redaktörens ruta

Landsbygdsutveckling är ett av mina intresseområden. Många eldsjälar där har slocknat då det inte funnits syre för dem att orka vidare. Nog är det väl bedrövligt att goda viljor och ambitioner skall få släckas av ironi och prestige i stället för att uppmuntras med en klapp på axeln och uppmuntran från maktens beslutfattare.

Själv har jag erfarenheter från min hemort där vi i över 25 år kämpat för att få bygga ett äldreboende. Men nu är det beslutat och byggnationen påbörjas nästa år. Skönt! Ingenting är omöjligt om man är uthållig och viljan är stark!

Jag blev också jätteglad när med-åkersborna klart visade att de vill ha sin skola kvar. Man startade en namninsamling för att få en folkomröstning till stånd. De lyckades samla ett så stort antal röster att centraliserings-förespråkande politiker fick krypa till korset och avsätta en halv miljon för den nu planerade folkomröstningen. Första rondan är vunnen av med-åkersborna, nu gäller det att kämpa vidare. Ingenting är omöjligt om man är uthållig och viljan är stark!

Till sist önskar jag er alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

Inge Larsson
Tel: 070-665 45 43
E-post: virsboinge@telia.com

HELA SVERIGE SKA LEVA/VÄSTMANLAND

är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbyggeråd" för att se Västmanland.

ORDFÖRANDE HAR ORDET:

Mycket på gång!

Förutom stundande helger så väntar mycket spännande att ta del av för er medlemmar i Länsbyggerådet i Västmanland.

Mycket "Save the Date"-datum blir det, som redaktören beskriver lite mer om i detta nummer av U-Svängen.

Först och främst 14 mars, då vi håller vår årliga konferens och 2020 blir det på Aros Congress Center i Västerås. Hög tid att planera för att nominera till "Årets Lokala Utvecklingsgrupp". Glesbygdsentreprenören Tomas "Håkki" Eriksson gästar oss.

23 april kl 18.00, årsmöte på Måns Ols i Sala då vi får höra på en intressant föreläsare förutom sedvanliga årsmötesförhandlingar.

8-10 maj blir det Landsbygdsriksdag i Jönköping. Länsbyggerådet söker medel från alla våra 10 kommuner samt Regionen för att kunna erbjuda fler att åka med till Jönköping. 2018 bidrog Västerås och Fagersta kommun med 10 000 kr vardera.

Förutom detta så planerar vi flera möten och sammankomster samt inplanerade besök hos er, det är ju där verkstan sker.

Passa på att delta i våra evenemang, dels för att lyssna och ta del av informationen men även kunna få tips som kan vara till gagn för er.

Med önskan om en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR!

Helen Fablin, Ordförande

VI BEHÖVER DIN HJÄLP!

Vår ambition är att ha en ledamot från varje kommun i Länsbyggerådets styrelse.

Vi behöver hjälp att hitta lämpliga ledamöter från Norbergs, Arboga, Köpings och Sala kommuner.

Har du förslag?

Hör av dig till någon av oss i styrelsen.

Kontaktuppgifter hittar du på sista sidan av U-Svängen.

LANDSBYGDS RIKSDAGEN 2020

HELA SVERIGE

JÖNKÖPINGS LÄN 8-10 MAJ

I år arrangeras Landsbygdsriksdagen på Elmiamässan i Jönköping. Huvudarrangör är som vanligt Hela Sverige ska leva med Länsbyggerådet i Jönköping som lokalt ansvarig för studieresorna och det praktiska arbetet på hemmaplan.

Även om landsbygdsriksdagen i maj verkar ligga långt fram i tiden så är det ändå dags för oss runt om i vårt län att börja ta ställning till om vi skall delta. Första anmälningssdagen är den 3 februari. I deltagaravgiften, ännu ej fastställd, ingår fredagens studieresor runt om i länet, föreläsningar och seminariekostnader samt all mat, kaffe och bankettmiddagen på lördagskvällen. Dessutom ingår gratis resor med alla stadsbussar under landsbygdsriksdagen. Kostnader som tillkommer är resor från hemorten och övernattningar i Jönköping.

Landsbygdsriksdagen har fått stor uppmärksamhet politiskt. Alla partiledarna kommer. Även många internationella landsbygdsutvecklare har anmält intresse av att delta och Landsbygdsnätverket kommer att delta med hela 50 personer. Totalt

planerar man för omkring 800 deltagare.

Ordförande för Länsbyggerådet i Jönköpings län, Siv Lindén säger: "Vi är stolta över att få visa upp vårt län och få dela med oss av våra innovativa och betydelsefulla erfarenheter från vår landsbygdsutveckling. Deltagarna kommer att få med sig precis de kunskaper och den motivation de behöver för sitt fortsatta arbete för balans mellan land och stad. Dessutom kommer vi under hela landsbygdsriksdagen bjuda på mat med lokala smaker från hela Småland".

Det borde vara en självklarhet att representeranter och eldsjälarna från den ideella landsbygdsrörelsen ges möjlighet att delta. Vi i Länsbyggerådets styrelse gör allt vi kan för att göra detta möjligt. Vi söker medel från både kommunerna och regionen – medel som bara är avsedda för att ni i de västmanländska utvecklingsgrupperna skall ges möjlighet att komma med på detta stimulerande evenemang.

PROGRAMMET I KORTHET:

Fredag 8 maj kl 8.00-17.00

Inspirationsresor med buss till olika platser i länet där man visar goda exempel på lokal utveckling. Dagen spenderas tillsammans med lokala guider som visar upp och berättar om sina bygder.

18.30 Dagen avslutas med en festlig invigning och tillhörande mingelmiddag på Spira kulturhus.

Lördag 9 maj kl 8.30-17.00

Lördagen och söndagen spenderar vi på Elmia Kongress- och Konserthus. Vi inleder dagen med korta, inspirerande och tankeväckande föreläsningar som ger perspektiv på tillvaron. Efter de inspirerande föreläsningarna bearbetar vi intrycken i samtal i utställningen och på valbara seminarier. Eftermiddagen ägnas åt ett nationellt politiskt samtal med fokus på uppföljning av löften och satsningar på landsbygden.

18.00 Vi avslutar lördagen med en festlig bankettmiddag på Elmia Konserthuset och Kongress.

Söndag 10 maj kl 9.00-13.00

Söndag förmiddag ägnar vi åt goda samtal mellan personer med starka – men vitt skilda – åsikter. Vi avslutar Landsbygdsriksdagen med en god, närproducerad lunch innan vi återvänder hemåt med nya tankar, idéer och möten i bagaget.

Det blir en rådgivande folkomröstning om nedläggning eller ej vad gäller Medåkers skola. Detta beslöts på kommunfullmäktige i Arboga en av de sista dagarna i november. Kommunen avsatte 500 000 kronor för genomförande av folkomröstningen. När denna skall gå av stapeln är ännu ej beslutat.

Detta bevisar att envishet och viljestyrka lönar sig. Vi gratulerar medåkersborna. Första slaget för Medåkers och ortens barns rättighet till skola på hemorten är vunnen. Allt kan inte opåtalat få nedmonteras på landsbygden.

Vi på U-Svängen håller tummarna för er och er skola!

Inge Larsson

Verksamheten i bygdegården drivs helt på ideell basis. Det är ju mycket som måste skötas. Trädgården och grusgångarna skall hållas fria från ogräs.

BESÖK HOS NÄVER- KÄRRETS BYGDEGÅRDS- FÖRENING

Näverkärret är en liten by på gränsen mellan Västmanlands och Örebro län. Byn med omnejd har i dag ett 30-tal året runt boende. Runt Iresjön och Svansboda finns också en del gårdar. Dessa är nu uppköpta och omvandlade till sommarbostäder.

Bygdegården i Näverkärret som byggdes av byborna har allt sedan starten 1927 varit en samlingspunkt för ortens folk. Den startades som en förening och man sålde andelar i gården. Till 1956 hyrde kommunen in sig och drev skola här men då hade barnkullarna blivit för små för att skolverksamheten skulle kunna överleva.

Scendekoren i Näverkärrets bygdegård är K-märkt och skyddad för all framtid.

Under de fyrtio första åren var det mycket livlig aktivitet i bygdegården. Den ena stora aktiviteten efter den andra avlöste varandra. Publikrekordet, som står sig än, slogs då dragspelskungen Kalle Jularbo från Avesta uppträdde. Då hade man över 2 000 besökare i lilla Näverkärret.

Ända fram till 2010 ordnade bygdegårdsföreningen månatliga knytdanser. Då kom det busslaster med besökare från både Lindesberg och Frövi för att roa sig. Man har också anordnat underhållningskvällar med bl.a. Evert Ljusberg, Cadillac band och Friteatern. Under perioder då det var mycket barn i bygden ordnade föreningen barngymnastik, julfester och luciåtgång.

Föreningens ordförande Anna-Lena Jansson berättar att man trots att medelåldern i föreningen och bygden nu blivit ganska hög så driver man verksamheten vidare helt på ideell basis. Det är ju mycket som måste skötas. Trädgården och grusgångarna skall hållas fria från ogräs och nu till våren skall vi måla om en hel del, säger hon

Anna-Lena säger också att man har dragit ner på de stora publika arrangemangen och ordnar i stället medlemsfester vår och höst och till julen. Då träffas bygdens folk och äter god mat och har en trevlig stund tillsammans.

Men vår hemvändardag första söndagen i augusti har vi kvar. Den är efterlängtd och uppskattad. Då kommer släkt och vänner hem till Näverkärret för att träffa nära och kära eller bara för att uppleva gamla minnen. Avslutningsvis berättar hon att man också har startat en studiecirkel i bygdehistoria där man bland annat dokumenterar alla gamla namn på platser i bygden.

Vi på U-Svängen blir bara mer och mer imponerade över vilka fantastiska och viktiga insatser som görs av ideellt arbetande eldsjälarna även i de minsta byarna ute på landsbygden. Utan detta arbete skulle Näverkärret och andra platser vara betydligt fattigare på upplevelser och livskvalité.

Inge Larsson

STÄRKA REGIONALT

Vår riksorganisation HSSL har startat ett projekt som heter "Stärka Regionalt". Avsikten med projektet är att inventera Länsbygderådets situation och genom råd och stöd där sådant önskas hjälpa råden till en positiv utveckling.

Vi i styrelsen för Länsbygderådet i vårt län träffade projektledare Richard Granberg i slutet av november. Vi fick beröm för att vi redan gör det mesta av det riksorganisationen förväntar sig av oss. Vi diskuterade samarbete både i relation till lokala utvecklingsgrupper och till riksorganisationen. Här tycker vi att det fortfarande finns frågetecken som behöver åtgärdas och rätas ut.

Från Ann-Marie Karlberg, Helen Fahlin, Nils-Gunnar Nilsson och Richard Granberg

Vi kom överens med Richard om att ses igen efter den utvärdering som kommer att ske efter det att han besökt alla landets Länsbygderåd.

Inge Larsson

LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN

RUS för Västmanland

Representanter för Länsbygderådet har deltagit i Region Västmanlands arbete med att ta fram en ny utvecklingsplan.

Grunden till utvecklingsplanen RUS/RUP (Regional UtvecklingsStrategi och Regional UtvecklingsPlan) har av Regionen tagits fram i samarbete med kommunerna, näringslivet och representanter för olika intresseorganisationer.

Vi i Länsbygderådet har deltagit med tre representanter i detta grundläggande arbete där vi sett som vår uppgift att föra den västmanländska landsbygdens talan.

Nu har sammanställningen av detta förarbete kommit ut på remiss. Det blev en diger lunta på hela 90 sidor fullproppade med statistik, synpunkter och åsikter i alla

dess former. Sammanfattningsvis har man valt att sätta upp sex övergripande mål att arbeta mot. Dessa är:

- God livsmiljö
- Rätt kompetens
- Dynamiskt näringsliv
- Effektiva kommunikationer
- Effektiv energianvändning
- Stark regional attraktivitet

En del självklara andra mera tänkvärda. Delen som behandlade folkhälsan innehåller hela trettio sidor där självklarheter och nya insikter blandas så att det kändes svårt att få någon klar bild över vad man egentligen vill. Man får hoppas att de som slutligen skall omsätta detta till en sjukvårdsplan har större insikt i frågorna och därmed kan tillgodogöra sig detta förarbete som för den okunnige känns lite abstrakt och svårgreppat.

När det gäller regional och lokal kollektivtrafik så har man som punkt ett att restiden för tågtrafiken mellan Västerås och Stockholm skall komma ner till 45 minuter innan 2023 medan man för den regionala lokaltrafiken nöjt sig med svepande formuleringar som "ökat kollektivtrafikresande". Här har vi lämnat in en remiss som finns att läsa efter denna artikel.

Vi i Länsbygderådet kommer med stort intresse att följa utvecklingen av detta förarbete till dess att det omsätts till en färdig regional utvecklingsplan för Västmanlands län. En levande utvecklingsplan som vi sedan alla tillsammans kan använda som ett rättesnöre för länets framtida utveckling.

Inge Larsson

Till
Region Västmanland
Att. David Lundgren
Västerås

Remissvar på RUP/RUS i Västmanland.

Vi vill härmed meddela önskat tillägg och förtydligande under trafikfrågorna med texten:

Mål. Västmanland har effektiva kommunikationer som ger långsiktig hållbar tillväxt i hela länet
Delmål

- Minskad restid med tåg mellan Stockholm och Västerås. År 2023 skall restiden vara 45 min.
- Minskad körsträcka med bil per invånare.
- Ökat kollektivtrafikåkande

Remissvar: Det verkar som om utvecklingsstrategin till största delen ser det som viktigast att minska restiden med några minuter mellan Stockholm och Västerås. Det är måhända viktigt. Om man vill att hela länet skall leva så är det minst lika viktigt att fokusera på lokaltrafiken inom länet. Ange till exempel ett mätbart mål för hur och när sorgebarnet Bergslagspendeln skall fungera. I dag är funktionaliteten helt oacceptabel. Ibland kommer det ett tåg och ibland inte. Ingen kan med trygghet använda det alternativet vare sig som arbets- eller studiependling. Och ett fungerande pendlingssystem är av stor betydelse för att inte säga livsavgörande för landsbygdens existens och framtidstro.

Utan en fungerande lokaltrafik kommer bilåkandet av påtvungen nödvändighet att öka och utnyttjandet av kollektivtrafiken att minska, tvärtemot ambitionen i RUP.

Vi anser att det är viktigt att RUP innefattar tydliga och mätbara mål för den regionala buss och tågtrafikens driftsäkerhet och utbyggnad i hela länet.

Länsbygderådet i Västmanlands län
Helen Fablin
Ordförande

Du kommer väl på Vårkonferensen

Den 14 mars kl 11.30 håller länsbygderådet sin traditionella vårkonferens i Aros Congress Center i Västerås. Vi börjar konferensen som vanligt med en gemensam lunch.

Under konferensen tillkännages och koras den lokala utvecklingsgrupp som blivit utsedd till "Årets grupp i Västmanlands län 2019".

Den i landsbygdssammanhang mycket populära glesbygdsentreprenören och föreläsaren Tomas "Håkki" Eriksson från Ljungaverk kåserar om att "Ingenting är omöjligt bara man vill". "Håkki" uppträdde på förra Landsbygdsriksdagen i Örn-sköldsvik där han fick stående applåder

för sitt framträdande. Då hade han på sig en t-shirt med texten "Heltre byoriginal än stadskopia". Med glimten i ögat berättar han om landsbygdsutvecklingen i sin hemtrakt.

Innan vi avslutar konferensen skall vi också fundera lite runt hur vi tillsammans kan bli en än starkare röst och agent för den västmanländska landsbygden.

För dig som kommer med bil går det bra att parkera i Punkts P-hus.

Vi hoppas få se dig på Vårkonferensen!

Blir ni "Årets utvecklingsgrupp i Västmanland 2019"?

Priset som är 10 000 kronor delas årligen ut av Länsbygderådet. Alla föreningar, byalag och lokala utvecklingsgrupper som är medlemmar i Länsbygderådet kan söka till detta. Nästa år är också året då Hela Sverige ska leva håller tre dagars Landsbygdsriksdag i Jönköping. Länsbygderådet lottar då ut två deltagarplatser bland de som söker årets utmärkelse. De får då följa med helt kostnadsfritt. Länsbygderådet betalar allt.

Hur söker man?

Att söka till "Årets utvecklingsgrupp i Västmanland" är mycket enkelt. Det finns inga formella krav på hur ansökan skall se ut. Skriv namnet på er förening och berätta vad ni gjort under 2019. Skriv sedan under med fullständiga kontaktuppgifter. Juryn, som består av Länsbygderådets styrelse tar ingen hänsyn till om ansökan är välformulerad eller ej. Det är bara den faktiska verksamheten som kommer att ligga som grund för beslutet. Juryns beslut enväldigt och kan ej överklagas.

Priset kommer att utdelas på Länsbygderådets konferens 14 mars.

Senaste ansökningsdag!

Vi behöver er ansökan senast den 3 februari 2020. Men vi tar gärna emot den tidigare.

Ansökningarna sänds till vår sekreterare:

Regina Da Re
Svedvi Berga 11
734 92 Hallstahammar
e-post: gina-julla@live.se

LÄNSBYGDERÅDETS ÅRSMÖTE!

Boka redan nu in den 23 april kl 18.00 i din almanacka. Då håller Länsbygderådet årsmöte på Måns Ols i Sala.

Förutom årsmötesförhandlingar blir det någon spännande föreläsare som talar om aktuella landsbygdsfrågor. Vi återkommer med detaljer i nästa nummer av U-Svängen.

NATURRUTAN

Den här gången tänkte jag berätta lite Tallbiten eller dumsnuten som den kallas i folkmun.

Det namnet har tallbiten fått för att den är helt orädd för oss människor.

Tallbiten finns i de norrländska mörka granskogarna där den lever tillbaka-draget och häckar. Vissa år drar tall-bitarna söderut och kan sitta ogenerat och kalasa på rönnbär i rönnar utefter gator och i trädgårdar.

I år har det varit ett sådant år.

Tallbiten är en mycket vacker fågel, nästan traststor. Hannen är vackert klarröd

med mjukt grå färg nedanför vingen och på den bakre delen av buken. Vingen är gråsvart med två tydliga vita vingband. Hos honor och ungfåglar är hanens röda färg ersatt med gulgrått med orange inslag.

De flesta tallbitarna har nu dragit vidare söderut men kolla i rönnarna där hemma än finns nog chansen att se någon enstaka tallbit.

Inge Larsson

LÄNSBYGDERÅDET I VÄSTMANLANDS LÄN

HÖR AV DIG!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening! Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?

"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila till Inge Larsson, så får ni hjälp med att berätta!

Alla kontaktmöjligheter vid Inges bild här intill!

Du kan kontakta vem du vill bland styrelsens medlemmar — adresser här intill. Välkommen att höra av dig!

POSTADRESS:

Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland
c/o Regina Da Ré
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar

Länsbygderådets styrelse 2019

Ordförande
HELEN FAHLIN
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-511 14 38
helen.fahlin@helasverige.se

Kassör
NILS-GUNNAR NILSSON
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Sekreterare
REGINA DA RÉ
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar
073-734 12 94
gina-julla@live.se

U-Svängen
INGE LARSSON
Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
070-665 45 43
virsboinge@telia.com

ANN-MARIE KARLBERG
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

MARLENE CARLSSON
Sotvretsvägen 4 A
739 30 Skinnskatteberg
073-665 20 80
balibuddha@hotmail.com

ANSVARIG UTGIVARE AV U-SVÄNGEN: Länsbygderådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turistbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.